

УДК 94(6):2-76-051

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5984.2025/2.45>**Горбачик О. О.**Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
orcid id: 0000-0001-6671-2025**Очеретяний В. В.**Черкаський державний технологічний університет
orcid id: 0000-0002-0360-7532**АВТОРИТАРНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ КИТАЮ ЗА ПРЕЗИДЕНТСТВА ЮАНЬ ШИКАЯ (1912–1916)**

Мета дослідження полягає в аналізі авторитарних тенденцій у державному управлінні Китаю під час президентства Юань Шикая (1912–1916), виявленні механізмів концентрації влади, переходу від республіканських інститутів до диктаторських форм правління та оцінці впливу цих процесів на подальший політичний розвиток країни в період ранньої Республіки Китай.

Методологія дослідження Методологія дослідження базується на принципах історико-політологічного аналізу з використанням комплексу загальнонаукових і спеціально-історичних методів. Основним є історико-хронологічний метод, який дозволяє простежити динаміку еволюції державного управління від проголошення Республіки Китай у 1912 р. до спроби відновлення монархії в 1915–1916 рр. Доповнюється історико-порівняльним методом для зіставлення республіканських інститутів тимчасової конституції 1912 р. з авторитарними практиками Юань Шикая. Також застосовується інституційний аналіз для вивчення механізмів концентрації влади – від ролі Бейянської армії та конституційних змін 1914 р. до розпуску парламенту, заборони «Гоміндану» (Китайської національної партії) і цензури. Такий методологічний інструментарій дає змогу об'єктивно реконструювати перехід від парламентської республіки до особистої диктатури.

Наукова новизна статті полягає у комплексному аналізі авторитарних тенденцій у державному управлінні Китаю за президентства Юань Шикая (1912–1916), що дозволяє простежити трансформацію республіканських інститутів у напрямі персоналістської влади. Робота висвітлює механізми легітимації авторитаризму через відновлення монархічних практик та їхній вплив на формування політичної культури ранньої Китайської Республіки.

Висновки. Дослідження авторитарних тенденцій у державному управлінні Китаю за президентства Юань Шикая (1912–1916) засвідчує, що становлення республіканських інститутів відбувалося в умовах глибокої інституційної нестабільності та політичної конкуренції. Юань Шикай, використовуючи слабкість нової державної системи, поступово концентрував владу у власних руках, що призвело до фактичної трансформації республіканської моделі у персоналістське правління. Відновлення монархічних практик стало інструментом легітимації його авторитарних прагнень, але водночас підірвало довіру до республіканських ідеалів та спричинило політичну кризу. Цей досвід показує, що спроби поєднати модернізаційні проекти з традиційними формами влади створювали суперечливу політичну культуру, зорієнтовану на персональну владу, а не на інституційну стабільність. Наслідки правління Юань Шикая мали довготривалий вплив на політичний розвиток Китаю, заклавши підґрунтя для подальших циклів централізації та дезінтеграції у ХХ столітті, що визначило траєкторію еволюції державності в умовах пошуку балансу між модернізацією та традицією.

Ключові слова: авторитаризм, Юань Шикай, Китайська національна партія, Китайська Республіка, політична криза.

Постановка проблеми. Перша половина ХХ століття є одним із переломних етапів у розвитку китайської державності. Цей період позначений загостренням ідейно-політичної боротьби, що розгорталася на тлі системної кризи та поступового занепаду династії Цін (1644–1912). Сінхайська

революція 1911–1912 років стала визначальним рубежем, ознаменувавши ліквідацію монархічної форми правління та проголошення Китайської Республіки. У нових політичних умовах президентом держави став генерал Юань Шикай (1859–1916). Постать Юань Шикая посідає особливе місце в

новітній історії Китаю, оскільки вона концентрує в собі суперечності перехідної доби. Його політична діяльність відображає складний і неоднозначний процес трансформації китайської державності – від імперської монархії до республіканської моделі правління на початку ХХ століття.

Аналіз досліджень. Проблематика авторитарних тенденцій у державному управлінні Китаю за правління Юань Шикай розглядається в науковій літературі крізь призму співвідношення формальних інститутів і практик персоналістської влади. Нормативною відправною точкою є документ «Тимчасова конституція Китайської Республіки» (1912), який декларував парламентсько-кабінетну модель, але залишав простір для розширеного трактування президентських повноважень і застосування надзвичайних механізмів управління (The Provisional Constitution, 1912).

У праці канадського історика китайського походження Джерома Чена «Юань Ши-кай» акцент зроблено на політичній тактиці самого Юаня, зокрема використанні військової сили й адміністративного апарату для підпорядкування представницьких органів і поступового демонтажу парламентських процедур. Узагальнюючий виклад індійського дослідника Рамеша Гупте у роботі «Історія модерного Китаю» підкреслює структурні передумови концентрації влади в Китаї на початку ХХ століття (Gupte, 1978), тоді як британсько-американський науковець Джонатан Спенс у дослідженні «У пошуках модерного Китаю» пов'язує посилення президентської влади з кризою партійної системи та нестабільністю республіканських інститутів (Spence, 2014).

Колективна праця західних дослідників під редакцією Джона Фербенка «Кембриджська історія Китаю. Том 12: Республіканський Китай, 1912–1949» детально аналізує механізми інституційної трансформації, зокрема маргіналізацію парламенту, підпорядкування виконавчій владі та ерозію конституційних процедур (The Cambridge history..., 2008). Сучасне переосмислення запропоноване китайським дослідником Патріком Шанем у праці «Юань Шикай: переоцінка», де централізація влади трактується як прагматична реакція на політичну фрагментацію та регіональний сепаратизм (Shan, 2018).

Українська історіографія проблеми авторитарних тенденцій у державному управлінні Китаю за президентства Юань Шикай є відносно обмеженою й фрагментарною, що зумовлено слабшою інституціоналізацією китаєзнавства в Україні порівняно із західною наукою.

Таким чином, сучасна зарубіжна історіографія дедалі більше відходить від одновимірної критики, пропонуючи комплексне бачення, де авторитаризм Юань Шикая постає не лише як особистісна амбіція, але й як продукт структурних криз ранньореспубліканського Китаю.

Мета дослідження полягає в аналізі авторитарних тенденцій у державному управлінні Китаю під час президентства Юань Шикая (1912–1916), виявленні механізмів концентрації влади, переходу від республіканських інститутів до диктаторських форм правління та оцінці впливу цих процесів на подальший політичний розвиток країни в період ранньої Республіки Китай.

Виклад основного матеріалу. Юань Шикай народився 16 вересня 1859 року в місті Сянчен, провінція Хенань, у відносно заможній родині. Він не вирізнявся як учень, проте проявляв здібності у фізичному вихованні; двічі зазнавши невдачі на імператорських іспитах, необхідних для вступу на державну службу, він обрав військову кар'єру. (Ch'en, 1972: 1–6). Завдяки зв'язкам батька йому вдалося отримати посаду в бригаді у складі армії провінції Аньхой, якою командував Лі Хунчжан, що згодом став видатним політичним та дипломатичним діячем Китаю. У 1882 році бригаду було направлено до Кореї для запобігання японському вторгненню в регіон. Як протеже Лі, Юань заявив про себе під час понад десятирічної служби в Кореї, обіймаючи посаду китайського комісара в Сеулі до початку китайсько-японської війни (1894–1895). (Shan, 2018: 32–33). У той час Корейський півострів був осередком протиборства інтересів – японських, російських, британських, а також китайських і корейських – що надало Юаню цінний досвід у політиці, переговорах та маніпуляціях. (Llewellyn, Kucha, 2018).

Поразка у китайсько-японській війні стала національним приниженням для Китаю. Спираючись на свої спостереження, зроблені під час служби штабним офіцером у період війни, Юань Шикай дійшов висновку, що китайська армія потребує термінової модернізації. 8 грудня 1895 року молодий імператор Гуансюй (Цзайтянь) (1875–1908 роки правління) призначив Юаня командувачем Нової армії. (Chen, 2025).

У Сяочжані, поблизу міста Тяньцзін (провінція Чжилі), Юань Шикай понад три роки боровся з викликами військової модернізації. Позбувшись обмежень старої військової системи, він реалізував низку амбітних проєктів з метою модернізації армії і, таким чином, зміцнення занепадаючої імперії Цін. Підтриманий офіційною владою,

фінансований державою та наділений повноваженнями імператорського двору, Юань зробив низку серйозних спроб військової реформи, наслідуючи, запозичуючи та адаптуючи матеріали, освітні практики, дисципліну та методики найсучасніших армій світу. (Shan, 2018: 56–57).

Протягом наступних кількох років Юань Шикай продовжував зміцнювати свій особистий вплив, спираючись як на відданість власних військ, зокрема Беянського військового угруповання, так і на підтримку імператорської родини та консерваторів династії Цін. Армія Шикая – добре навчена та дисциплінована в країні, де більша частина збройних сил була застарілою, дезорганізованою та здебільшого небоєздатною – виявилася ефективним інструментом для зміцнення влади династії Цін та захисту Пекіну. (Llewellyn, Kucha, 2018). Завдяки своїм лідерським якостям та зв'язкам, які частково були налагоджені через створений ним військовий інститут для підготовки офіцерів, генерал Юань здобув значний авторитет у Новій армії. Завдяки його домінуючому політичному впливу офіцери, яких він підготував, отримали ключові посади по всій країні, зокрема посади командирів дивізій. До 1901 року п'ятеро з семи командирів дивізій Китаю та чимало інших високопоставлених офіцерів Нової армії були прихильниками Юаня. (Zhangkai, 2021: 7). Його успіх відкрив шлях до вершин як у військовій, так і в політичній сферах.

Після придушення Боксерського повстання в листопаді 1901 року Юань Шикай був призначений віце-губернатором провінції Чжилі та міністром у справах Бейяну (північно-східного регіону Китаю). Це призначення надало йому повноваження в ключових адміністративних і торговельних питаннях цього району Китаю. На цих посадах він керував інфраструктурними реформами, зокрема розширенням залізничної мережі, розвитком гірничодобувної промисловості та створенням сучасних поліцейських сил за західним зразком. Зазначені ініціативи дали відчутні результати – покращили громадський порядок і економічні показники в Тяньцзіні, де адміністрація Юаня модернізувала інфраструктуру та ефективно придушувала місцеві заворушення. Водночас реформи здійснювалися вибірково, з метою зміцнення регіонального впливу Юаня та розбудови його патрон-клієнтських мереж, а не для проведення широкої ідеологічної модернізації. (MacKinnon, 1980: 37–39).

Революція 1911 року стала вирішальним періодом в історії Китаю, ознаменувавши крах майже

трьохсотлітнього правління династії Цін і завершення понад двотисячолітньої традиції імперської державності. Падіння монархії спричинило утвердження республіканської форми правління та постання першої республіки в Азії. (Fang, 2021: 6). Революційні події ліквідували легітимність династичного принципу влади, закріпивши натомість ідею народного суверенітету як основи політичної організації. У цьому контексті відбулося переосмислення державності Китаю, що супроводжувалося формуванням модерної політичної системи з окресленими територіальними межами та визначеним місцем на міжнародній арені. (The Oxford..., 2016: 108). Заснування Китайської Республіки стимулювало розвиток партійної системи, інституціоналізацію представницьких органів влади та появи системи кабінетів міністрів, що загалом засвідчило перехід до нових моделей політичного управління. (Jianghong, 2008: 57).

29 грудня 1911 року представники 17 провінцій південного Китаю обрали Сунь Ятсена першим тимчасовим президентом Китайської Республіки, і 1 січня 1912 року Сунь склав присягу в Нанкіні, проголосивши створення Китайської Республіки. Однак через слабе військове становище організація «Об'єднаний союз» (з 1912 року – партія Гоміндан) на чолі з Сунь Ятсеном була змушена вести переговори з Юань Шикаєм, і Сунь пообіцяв Юаню, що передасть йому посаду президента Китайської Республіки, якщо імператор Пу І зречеться престолу. 12 лютого 1912 року Юань змусив Пу І зректися престолу, хоча імператриця Юйлун не хотіла цього приймати. Зрештою, вона наказала Юаню сформувати уряд Китайської Республіки, що ознаменувало офіційний кінець династії Цін (1644–1912). 15 лютого 1912 року Палата радників у Нанкіні де-юре обрала Юань Шикая тимчасовим президентом Китайської Республіки. (Gupte, 1978: 85–86).

11 березня 1912 року було прийнято «Тимчасову конституцію Китайської Республіки», яка стала першим основним законом, що закріпив республіканський лад після Сінхайської революції. Вона проголошувала суверенітет усього народу, гарантувала громадянські права та запроваджувала парламентську систему, обмежуючи повноваження президента. (The Provisional..., 1912).

Хоча Юань присягнув на вірність конституції, її впровадження на початковому етапі існування Республіки зіткнулося з серйозними політичними труднощами. У цих умовах Юань Шикай та реформістська Прогресивна партія, заснована Лян Цічао у 1913 році, критикували Тимчасову конституцію

за те, що вона обмежувала виконавчу владу президента та гальмувала ефективність адміністративного управління. На думку Юаня та лідерів Прогресивної партії, вирішення проблеми було внесення поправок до конституції з метою посилення повноважень президента. (Fang, 2021: 8–9).

Від самого початку свого президентства він прагнув концентрувати владу, вступаючи в конфлікт зі своїми колишніми союзниками-революціонерами, зокрема Гомінданом, який визнавав демократію одним зі своїх центральних принципів. Його лідери, включаючи Сунь Ятсена, виступали проти автократичних тенденцій Юаня, як і проти династії Цін. (Gray, 2019: 9).

Вбивство Сун Цзяоженя 20 березня 1913 року стало поворотним пунктом у політичному розвитку ранньої Китайської Республіки. Сун, як провідний діяч Гоміндану, домігся парламентської більшості та виступав за формування відповідального партійного уряду, що суперечило політичним амбіціям президента Юань Шикая. Його фізичне усунення, ймовірно організоване представниками урядових кіл, підірвало перспективи конституційного розвитку держави. Розслідування виявило зв'язки виконавців замаху з наближеними до Юань Шикая чиновниками, хоча в історіографії зберігаються дискусії щодо ступеня особистої причетності президента. Незалежно від цього, політичні наслідки вбивства були однозначними: різке загострення конфлікту між центральною владою та Гомінданом. (Song Jiaoren's..., 2026).

Реакцією опозиції стала спроба збройного виступу, відома як Друга революція (липень–серпень 1913), ініційована Сунь Ятсеном і підтримана низкою південних провінцій. Однак через відсутність єдності в керівництві Гоміндану, обмежену соціальну базу та військову перевагу північних сил повстання зазнало швидкої поразки. Перемога Юань Шикая дала йому змогу ліквідувати політичну опозицію, усунути регіональних керівників Гоміндану та зміцнити авторитарний режим. У жовтні 1913 року він був формально обраний президентом, що закріпило трансформацію республіканських інституцій у напрямі персоналістської влади. Таким чином, вбивство Сун Цзяоженя та поразка Другої революції означали крах раннього парламентського експерименту в Китаї та створили передумови для подальшої політичної централізації й авторитаризму. (Song Jiaoren's..., 2026).

Власне усі інституційні трансформації політичної системи Китаю у цей період були нерозривно пов'язані з діяльністю Юань Шикая, який,

спираючись на попередній досвід пізньоциніських реформ, водночас суттєво її модифікував. Зокрема, важливим елементом цієї трансформації стало створення 13 листопада 1913 року дорадчого органу – Політичної Ради при главі держави, що мала як формально-консультативні, так і фактично владні функції. Інституція, запроваджена Юань Шикаєм, являла собою адаптацію глобального конституційного механізму дорадчих рад. Водночас принципово новим було політичне наповнення цього інституту. Якщо у попередніх конституційних проєктах дорадчі органи розглядалися як допоміжний елемент державного механізму, то в умовах Республіки Китай вони набули значно ширшого значення. По суті, відбулося зміщення функціонального навантаження інституції – від консультативного до інструментального в контексті персоналістської влади. Це означало, що дорадчий орган фактично ставав ключовим елементом механізму концентрації влади в руках глави держави. (Bandeira, 2022: 167).

Напередодні вигнання членів Гоміндану з парламенту наприкінці 1913 року Юань віддав наказ поліції провести обшуки в оселях тих депутатів і сенаторів, яких підозрювали у приналежності до Національної партії. В результаті обшуків було виявлено 438 осіб членів із партійними квитками Гоміндану, і їм відтепер було заборонено перебувати в парламенті. Оскільки парламент утратив кворум, наприкінці листопада спікери обох палат оголосили про безстрокову перерву в роботі; 10 січня 1914 року парламент було офіційно розпущено, а в лютому аналогічні накази про розпуск були видані щодо провінційних асамблей та місцевих урядових організацій. (Spence, 2014: 269).

Політична рада була організована задля двох основних цілей: розробити чергову постійну конституцію та надати демократичний вигляд фактичній диктатурі Юаня. Але навіть ці ретельно відібрані особи не бажали брати на себе тяжку відповідальність за внесення поправок до конституції. Натомість вони запропонували створити для виконання цього завдання спеціальний законодавчий орган – Конституційну раду. На першому засіданні новоствореної ради 18 лютого 1914 року Юань подав сім поправок до тимчасової конституції. Одна з них передбачала запровадження в Китаї президентської форми правління, інша – надання президентові та Політичній раді повноважень розробити постійну конституцію. Решта поправок визначала конкретні повноваження президента: повний контроль над дипломатичними відносинами; повний контроль над

адміністративною системою, включно з правом дисциплінувати чиновників та призначати членів кабінету міністрів і дипломатичних делегацій; повноваження призупиняти та відновлювати права громадян; видавати надзвичайні укази; а також вживати надзвичайних фінансових заходів. Усі ці пропозиції були включені до угоди, кодифікованої конференцією та проголошеної Юанем 1 травня як заміна тимчасової конституції. (Ch'en, 1972: 145). Новий правовий статус-кво надав Юаню, як президентові, практично необмежені повноваження у військовій, фінансовій та зовнішньополітичній сферах, а також у питаннях прав громадян Китаю. Юань Шикай виправдовував ці реформи, стверджуючи, що представницька демократія виявилася неефективною через політичні чвари. (Spence, 2014: 269).

У грудні 1914 року Юань Шикай переглянув виборче законодавство, встановивши десятирічний президентський термін без обмежень на переобрання, що фактично означало концентрацію диктаторської влади. (Latourette, 2021: 14). Затим, наприкінці 1915 року, Юань розробив плани повернення країни до монархії. Він міркував, що революція 1911 року, яка повалила династію Цін, і наступний республіканський уряд були розколотими, тимчасовими фазами, і що лише монархія може відновити порядок і єдність нації. У листопаді 1915 року було сформовано «Представницькі збори» для вивчення цього питання, які згодом надіслали Юаню численні петиції з проханням стати імператором. 12 грудня 1915 року Юань прийняв їх і проголосив себе «Імператором Китайської імперії». (Eckhardt, 2018: 166–167).

Правління нового імператора під назвою «Славна конституція» (Хунсянь), а також повернення країни до монархії як «Китайської імперії» мали офіційно розпочатися 1 січня 1916 року. Проте спроба Юань Шикая заснувати нову династію була зірвана – навесні того ж року армія та народ виступили проти нього. (Elliott Shambaugh, 2005: 58).

Ще в грудні 1915 року військовий керівник провінції Юньнань проголосив її незалежність; у січні 1916 року його приклад наслідувала провінція

Гуйчжоу, а в березні – Гуансі. (Spence, 2014: 272). Крім того, хоча іноземні держави й визнали режим Юань Шикая офіційним урядом Китаю, втім запланована ним монархія практично не отримала міжнародної підтримки. Ізольований та змушений відкласти церемонію сходження на престол, Юань остаточно відмовився від своїх імперських планів 22 березня 1916 року. (The Cambridge history..., 2008: 253). 6 червня 1916 року у віці п'ятдесяти шести років Ю. Шикай помер імовірно внаслідок уремії (інтоксикації, пов'язаної з нирковою недостатністю) – на думку сучасників, ускладненої емоційним напруженням, спричиненим гнівом і приниженням. (Spence, 2014: 272).

Поразка імперських претензій Юань Шикая і його швидка смерть не лише завершили період правління цього діяча, але й мали довготривалі наслідки для розвитку китайського конституціоналізму. Амбіції Юань Шикая фактично припинили конституційний розвиток цього інституту.

Висновки. Дослідження авторитарних тенденцій у державному управлінні Китаю за президентства Юань Шикая (1912–1916) засвідчує, що становлення республіканських інститутів відбувалося в умовах глибокої інституційної нестабільності та політичної конкуренції. Юань Шикай, використовуючи слабкість нової державної системи, поступово концентрував владу у власних руках, що призвело до фактичної трансформації республіканської моделі у персоналістське правління. Відновлення монархічних практик стало інструментом легітимації його авторитарних прагнень, але водночас підірвало довіру до республіканських ідеалів та спричинило політичну кризу. Цей досвід показує, що спроби поєднати модернізаційні проекти з традиційними формами влади створювали суперечливу політичну культуру, зорієнтовану на персональну владу, а не на інституційну стабільність. Наслідки правління Юань Шикая мали довготривалий вплив на політичний розвиток Китаю, заклавши підґрунтя для подальших циклів централізації та дезінтеграції у ХХ столітті, що визначило траєкторію еволюції державності в умовах пошуку балансу між модернізацією та традицією.

Список літератури:

1. Bandeira, Egas Moniz. The 22 Frimaire of Yuan Shikai: Privy Councils in the Constitutional Architectures of Japan and China, 1887–1917. In: *Planting Parliaments in Eurasia, 1850–1950*. Routledge, 2022. P. 150–187. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003158608>
2. Chen, Jimmy. How the Chinese General Yuan Shikai Tried to Make Himself Emperor. Published: Aug 7, 2025. URL : <https://www.thecollector.com/yuan-shikai-chinese-general-emperor/>

3. Ch'en, Jerome. Yuan Shih-k'ai. Published by Stanford University Press, Stanford CA, 1972. 2nd edition. 258 p.
4. Eckhardt Fuchs, Tokushi Kasahara & Sven Saaler (eds.). (2018). A New Modern History of East Asia. Volume 1. Edited by the Trilateral China-Japan-Korea History Textbook. Editorial Committee Translated by Maya Iletto and Roger Prior. 843 p. URL: <https://www.vr-elibrary.de/doi/book/10.14220/9783737007085>
5. Elliott Shambaugh, Jeannette, Shambaugh, David. The Odyssey of China's Imperial Art Treasures. Published by: University of Washington Press. 2005. Pages: 178. URL: <https://dokumen.pub/the-odyssey-of-chinas-imperial-art-treasures-0295985224-9780295985220.html>
6. Fang, Jun. From Political Centralism to Constitutional Monarchy: The Quest of Yuan Shikai and His Advisors, 1912–1916. Georgia State University, 2021. 84 p. URL: <https://doi.org/10.57709/26537023> P.6.
7. Gray, Sean. (2019). The Shortcomings of the Philosopher President: Sun Yat-sen's Provisional Presidency of 1912. URL: https://digitalcommons.providence.edu/research_prize/6/
8. Gupte, R. S. History of Modern China. Published: New Delhi : Sterling, 1978. 519 p.
9. Jianghong Xu. On Party Politics in Early Republic of China and Modern Political Civilization. Canadian Center of Science and Education. Journal of Politics and Law. November 2008(4):57-57. URL: https://www.researchgate.net/publication/42386486_On_Party_Politics_in_Early_Republic_of_China_and_Modern_Political_Civilization
10. Latourette, Kenneth Scott. (1921). China under the republic. New York, The Institute of international education. URL: <https://archive.org/details/chinaunderrepubl00lato/page/18/mode/2up>
11. Llewellyn, Jennifer & Kucha, Glenn. (2018). Yuan Shikai: the first warlord. Publisher: Alpha History. URL : <https://alphahistory.com/chineserevolution/yuan-shikai-first-warlord/>
12. MacKinnon, Stephen R. Power and Politics in Late Imperial China. Yuan Shi-kai in Beijing and Tianjin, 1901-1908. Pages 260 [272]. Year 1980. URL: <https://dokumen.pub/power-and-politics-in-late-imperial-china-yuan-shi-kai-in-beijing-and-tianjin-1901-1908-0520040252-9780520040250.html>
13. Shan, Patrick Fuliang. Yuan Shikai : a reappraisal. UBC Press • Vancouver • Toronto. 2018. 321 p.
14. Song Jiaoren's Assassination & Second Revolution. Excerpts from «Tragedy of Chinese Revolution». Part one. URL: <https://www.republicanchina.org/revolution.html#xiangcheng>
15. Spence, Jonathan D. The search for modern China / Jonathan D. Spence. Third Edition. W.W. Norton, 2014. 625 p.
16. The Cambridge history of China. Volume 12. Republican China 1912-1949, Part 1. Edited by John K. Fairbank. Cambridge University Press, 2008. 926 p.
17. The Oxford Illustrated History of Modern China. Edited by Jeffrey N. Wasserstrom. © Oxford University Press 2016. 361 p.
18. The Provisional Constitution of the Republic of China. Publication date 1912-07-01. *The American Journal of International Law, Volume 6*. URL : <https://archive.org/details/jstor-2212590/page/n5/mode/2up>
19. Zhangkai Huang, Meng Miao, Yi Shao, Lixin Colin Xu. (2021). Warlords, State Failures, and the Rise of Communism in China. Policy Research Working Paper; No. 9754. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/8779a8ce-6656-5218-91a0-21805d143571u>

Horbachyk O. O., Ocheretianyi V. V. AUTHORITARIAN TENDENCIES IN CHINA'S PUBLIC ADMINISTRATION DURING THE PRESIDENCY OF YUAN SHIKAI (1912–1916)

The aim of this study is to analyze authoritarian tendencies in China's public administration during Yuan Shikai's presidency (1912–1916), identify mechanisms of power concentration and the transition from republican institutions to dictatorial forms of government, and assess the impact of these processes on the country's subsequent political development during the early Republic of China.

The research methodology is based on the principles of historical and political analysis, utilizing a combination of general scientific and specialized historical methods. The primary method is the historical-chronological approach, which allows tracing the dynamics of the evolution of state governance from the proclamation of the Republic of China in 1912 to the attempt to restore the monarchy in 1915–1916. This is supplemented by the historical-comparative method to contrast the republican institutions of the 1912 provisional constitution with Yuan Shikai's authoritarian practices. Institutional analysis is also employed to examine the mechanisms of power concentration – from the role of the Beiyang Army and the constitutional amendments of 1914 to the dissolution of parliament, the ban on the Kuomintang (Chinese National Party), and censorship. This methodological framework allows for an objective reconstruction of the transition from a parliamentary republic to a personal dictatorship.

The scientific novelty of the article lies in a comprehensive analysis of authoritarian tendencies in China's state administration during Yuan Shikai's presidency (1912–1916), which allows us to trace the transformation

of republican institutions toward personalist rule. The study highlights the mechanisms of legitimizing authoritarianism through the restoration of monarchical practices and their influence on the formation of the political culture of the early Republic of China.

Conclusions. The study of authoritarian tendencies in China's public administration during Yuan Shikai's presidency (1912–1916) demonstrates that the establishment of republican institutions took place amid profound institutional instability and political competition. Yuan Shikai, exploiting the weakness of the new state system, gradually concentrated power in his own hands, which led to the de facto transformation of the republican model into a personalist regime. The restoration of monarchical practices became a tool for legitimizing his authoritarian ambitions, but at the same time undermined trust in republican ideals and triggered a political crisis. This experience demonstrates that attempts to combine modernization projects with traditional forms of power created a contradictory political culture oriented toward personal power rather than institutional stability. The consequences of Yuan Shikai's rule had a long-lasting impact on China's political development, laying the groundwork for subsequent cycles of centralization and disintegration in the 20th century, which shaped the trajectory of statehood's evolution amid the search for a balance between modernization and tradition.

Key words: *authoritarianism, Yuan Shikai, Chinese National Party, Republic of China, political crisis.*